

2020 års ekonomiska vårproposition och Vårändringsbudgeten för år 2020

I detta cirkulär presenterar vi den ekonomiska vårpropositionen. Den syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2020–2022.

Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Några av satsningarna: ytterligare 20 miljarder kronor satsas på generella medel till kommuner och regioner för 2020, anslaget för att ersätta merkostnader på grund av covid-19 inom hälso- och sjukvård samt omsorg ökar, liksom anslaget för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

Dölj allt innehåll

2020 års ekonomiska vårproposition och Vårändringsbudget för 2020

Den 15 april presenterade regeringen 2020 års ekonomiska vårproposition (2019/20:100) och Vårändringsbudget för 2020 (2019/20:99). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2020–2022. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) egna kommentarer föregås av rubriken ”SKR:s kommentarer”.

Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2020–2022. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av satsningarna:

- Ytterligare 20 miljarder kronor satsas på generella medel till kommuner och regioner för 2020. Tillsammans med tidigare ändringsbudgetar är det en ökning för 2020 med 22,5 miljarder kronor jämfört med BP20. För 2021 och 2022 höjs de generella statsbidragen med 12,5 miljarder kronor.
- Anslaget för att ersätta merkostnader på grund av covid-19 inom hälso- och sjukvård samt omsorg ökar från 1 miljard till 3 miljarder kronor.

- 675 miljoner kronor i ökat anslag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning för ökat antal platser och slopad medfinansiering, tidigare 50 procent, för kommunerna 2020. 2021 och framåt förväntas kommunernas medfinansiering vara 30 procent.
- 300 miljoner kronor extra till Statens Bostadsomvandling för 2020.

Ekonomi

Den samhällsekonomiska prognosen i vårbudgeten

Här följer en sammanfattning av den samhällsekonomiska utveckling som vårbudgeten baseras på (se kapitel 4 i Vårpropositionen). Prognosperioden sträcker sig mellan 2020 och 2023. Primärt fokus i kommentarer nedan ligger på innevarande och nästa år.

[2020 års ekonomiska vårproposition \(2019/20:100\)](#)

Knappast har en så skarp konjunkturedgång tidigare skett simultant i det stora flertalet av världens länder. Coronapandemin sätter stort avtryck i såväl nuläget som utsikterna globalt och i Sverige. Sällan syns så stora revideringar som nu, vad gäller den makroekonomiska prognosen, statens budget eller de offentliga finanserna i stort.

Sammanfattande punkter

- Mycket stor prognososäkerhet.
- Kraftiga nedrevideringar av den ekonomiska tillväxten: såväl den globala som den svenska ekonomin går nu snabbt in i lågkonjunktur.
- Både BNP och sysselsättning i Sverige faller i år; arbetslösheten stiger snabbt.
- Lågkonjunkturen antas bestå ända till 2023.
- Ett stort underskott i den statliga sektorns finansiella sparande beräknas för i år (-2,8 procent av BNP), till stor del som följd av beslutade utgiftshöjningar, men också som följd av försvagade skattebaser och skattesänkningar.
- Det stora underskott i den konsoliderade offentliga sektorns sparande som följer (-3,8 procent av BNP), samt den svagare BNP-utvecklingen, medför en betydande uppgång i skuldkvoten för offentlig sektor (skulden i relation till BNP).

BNP-tillväxten i Sverige beräknas för 2020 och 2021 landa på -4,2 respektive 3,3 procent. Helårssiffran för 2020 inbegriper såväl en markant nedgång under andra kvartalet som en tydlig återhämtning under andra halvåret. Återhämtningen mot slutet av 2020 antas fortgå 2021.

Trots att konjunkturen beräknas börja vända upp i år innebär BNP-utvecklingen innevarande och nästa år en sammantagen nedgång om cirka 1 procent, det vill säga att BNP för helåret 2021 är mindre än BNP 2019. Jämfört mot en genomsnittlig tillväxt dessa år – om exempelvis 1,5 (alternativt 2) procent per år – är differensen således 3 (alternativt 5) procent; som en illustration av förlusten av produktion/inkomster.

Den snabba försvagningen av efterfrågan syns såväl inhemskt som i vår omvärld. **Global BNP** väntas i år minska med 3,3 procent (handelsviktat) och svensk exportmarknad väntas falla med hela 9,0 procent. För inhemsk efterfrågan antar regeringen att det framförallt är investeringarna som kommer att falla brant. För konsumtionen i offentlig och hushållssektorerna antas inget sådant fall; i princip väntas den inhemska konsumtionen vara oförändrad 2020, jämfört med 2019.

Fallet i **resursutnyttjandet** är mycket skarpt. BNP- och timgapen beräknas för helåret 2020 uppgå till cirka –5 och –3 procentenheter; innebärande att faktisk BNP samt det faktiska antalet arbetade timmar ligger 5 respektive 3 procent under de nivåer som regeringen uppskattar vara förenliga med ett ”balanserat resursutnyttjande” (ett läge med varken låg- eller högkonjunktur).

Sysselsättningen väntas falla markant i år, räknat i såväl antalet personer som antalet arbetade timmar. Antalet och andelen arbetslösa stiger därmed snabbt. Den relativa arbetslösheten beräknas stiga med mer än två procentenheter från 2019 till 2020 (mätt som årsgenomsnitt). I regeringens beräkningar ligger andelen arbetslösa på 9,0 procent av arbetskraften både 2020 och 2021.

En knapp ökning för de offentliga konsumtionsutgifterna väntas nästa år följas av en mindre nedgång. **Konsumtionsutgifterna i kommunsektorn** beräknas dock minska såväl 2020 som 2021.

Löneökningstakten antas falla tillbaka från 2019. I KL-termer (Konjunkturlönestatistiken) antas **timlönen** stiga med 2,2 respektive 2,4 procent 2020 och 2021. En än större nedväxling, jämfört med 2019, syns för **KPIF-inflationen**; prognosen antar en inflation för helåren 2020 och 2021 på 0,5 respektive 1,5 procent (för KPIF).

Det sker i år en betydande försvagning av det **finansiella sparandet** i offentlig sektor, till följd av den kraftiga konjunkturedgången och de åtgärder som aviserats. Underskottet beräknas bli 3,8 procent av BNP i år. Till övervägande del är det statens finanser som försvagas. I takt med den ekonomiska återhämtningen förstärks de offentliga finanserna och underskottet beräknas till –1,4 procent av

BNP 2021. Underskotten tillsammans med fallande BNP leder till att den offentliga sektorns bruttoskuld förväntas landa på 39,9 procent av BNP i år.

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i vårpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges; prognoser från BP 2020 i parentes (september 2019)

Tabell 1 visar BNP, arbetade timmar, arbetslöshet, BNP-gap, timlöner, KPIF, prisbasbelopp, finansiellt sparande i offentlig sektor, strukturellt sparande i offentlig sektor samt konsoliderad bruttoskuld för åren 2019 till 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
BNP1	1,3 (1,5)	-4,2 (1,2)	3,3 (1,7)	3,4 (2,0)	3,3
Arbetade timmar (1)	-0,3 (1,1)	-2,4 (0,3)	1,5 (0,3)	1,1 (0,5)	2,1
Arbetslöshet (2)	6,8 (6,3)	9,0 (6,4)	9,0 (6,4)	8,4 (6,5)	7,0
BNP-gap (3)	0,8 (0,9)	-5,2 (0,2)	-3,6 (0,0)	-1,9 (0,0)	-0,4
Timlöner (4)	2,6 (2,6)	2,2 (2,8)	2,4 (3,0)	2,6 (3,1)	2,8
KPIF, årsgenomsnitt	1,7 (1,7)	0,5 (1,6)	1,5 (1,8)	1,6 (2,0)	1,8
Prisbasbelopp, tusen kronor	46,5 (46,5)	47,3 (47,3)	47,5 (48,2)	48,1 (49,2)	48,7
Finansiellt sparande i off. sektor (5)	0,4 (0,4)	-3,8 (0,3)	-1,4 (0,4)	0,1 (1,2)	1,5
Strukturellt sparande i off. sektor (5)	0,4 (0,0)	-0,9 (0,2)	0,6 (0,5)	1,2 (1,3)	1,7
Konsoliderad	35,1 (34,8)	39,9 (33,4)	38,3 (31,8)	36,2 (29,6)	32,4

Tabell 1 visar BNP, arbetade timmar, arbetslöshet, BNP-gap, timlöner, KPIF, prisbasbelopp, finansiellt sparande i offentlig sektor, strukturellt sparande i offentlig sektor samt konsoliderad bruttoskuld för åren 2019 till 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
bruttoskuld (5)					

1. Kalenderkorrigerat. 2. Procent av arbetskraften. 3. Procent av potentiell BNP. 4. Konjunkturlönestatistiken. 5. Procentandel av BNP.

Källa: 2020 års ekonomiska vårproposition.

Frågor om ekonomi kan ställas till Anders Brunstedt, Bo Legerius och Anna Kleen, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringens skatteunderlagsprognos visar betydligt svagare utveckling 2019 och 2020 än SKR:s prognos från februari (tabell 2). Regeringen räknar med väsentligt lägre ökningstal än SKR redan för 2019. Det beror på förslaget i en extra ändringsbudget (2019/20:151) om att enskilda näringsidkare ska kunna sätta av 100 procent av vinsten upp till 1 miljon kronor till periodiseringsfond i deklarationen för 2019. Dessa medel ska återföras till beskattning under de påföljande sex åren.

Den 20 mars publicerade SKR en prognosindikation, som landade i en ökning av skatteunderlaget på 1,5 procent i år. Regeringens bedömning är att ökningen 2020 blir 1,8 procent.

Tabell 2. Skatteunderlagsprognoser Procentuell förändring

Tabell 2 visar skatteunderlagsprognoser från SKR (februari) och regeringen (april) för åren 2019 till 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023	2019–2023
SKR, feb	3,2	2,4	3,1	3,8	3,8	17,4
Reg, apr	2,0	1,8	3,9	3,5	4,5	16,7

Anm.: SKR:s prognosindikation den 20 mars var 1,5 procent för 2020.

Källa: Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner.

De stora skillnaderna mellan prognoserna samtliga år 2019–2021 beror huvudsakligen på att de gjorts med nästan två månaders mellanrum; en i vanliga fall kort tidsskillnad men i nuläget med avgörande betydelse, då konjunkturförsvagningen varit snabb. Kunskapsläget om såväl effekterna av covid-19-smittan som om beslutade åtgärder för att begränsa smittspridningen har kunna skilja avsevärt bara på några veckors sikt. Efter SKR:s februariprognos och prognosindikation i mars har ny information givit tydliga indikationer om en allt snabbare konjunkturförsvagning, vilken har föranlett nya politiska beslut med konsekvenser för skatteunderlaget.

Frågor om skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, avdelningen för ekonomi och styrning.

Förändringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning, kommuner

Riksdagen beslutade den 19 februari om ett nytt anslag, **Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden** om 2,5 miljarder kronor för 2020. Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner och regioner för att stärka välfärden. Medlen på anslaget ska fördelas med 70 procent till kommunerna och 30 procent till regionerna. Medlen fördelas proportionellt utifrån befolkningens mängd, lika mycket i kronor per invånare.

Flera kommuner och regioner befann sig redan innan utbrottet av det nya coronaviruset i en ansträngd ekonomisk situation. Samtidigt förväntas behovet av välfärdstjänster öka framöver till följd av den demografiska utvecklingen. Regeringen aviserade därför i januari 2020 en satsning på att höja de generella statsbidragen med 5 miljarder kronor för 2020 i vårändringsbudgeten.

Lågkonjunkturen som antas följa i virusutbrottets spår väntas ytterligare drabba kommunsektorn. För att mildra osäkerheten, bidra till stabilitet i sektorn, och för

att öka kommunernas och regionernas förutsättningar att trygga tillgången till en bra vård, skola och omsorg, föreslår regeringen att ytterligare 15 miljarder kronor tillförs kommunsektorn i generella statsbidrag 2020. Från och med 2021 är ökningen 12,5 miljarder kronor i form av ett permanent tillskott till kommunsektorn som fördelas via anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning.

Kommunernas andel av tillskotten framgår av tabell 3 och 4. På regeringens webbplats finns kommunvisa fördelningar:

[Preliminär fördelning till kommuner och regioner för 2020, regeringen \(PDF, nytt fönster\)](#)

Tabell 3. Tillskott till kommuner
Miljarder kronor

Tabell 3 visar tillskott till kommuner i miljarder kronor, beslutade i februari, extra generella statsbidrag aviserade i januari och extra generella statsbidrag aviserade i april, för åren 2020 till 2022.

	2020	2021	2022
Tillskott, beslutat i riksdag februari	1,74	–	–
Extra generella statsbidrag VÄB 2020 (aviserat januari)	3,50	–	–
Extra generella statsbidrag VÄB och VÅP 2020 (aviserat april)	10,50	8,75	8,75
Summa	15,74	8,75	8,75

Tabell 4. Tillskott till kommuner
Kronor per invånare

Tabell 4 visar tillskott till kommuner i kronor per invånare, beslutade i februari, extra generella statsbidrag aviserade i januari och extra generella statsbidrag aviserade i april, för åren 2020 till 2022.

	2020	2021	2022
Tillskott, beslutat i riksdag februari	169	–	–
Extra generella statsbidrag VÄB 2020 (aviserat januari)	339	–	–
Extra generella statsbidrag VÄB och VÅP 2020 (aviserat april)	1 017	841	834
Summa	1 525	841	834

SKR:s kommentarer

Tillskotten som avser år 2020 kommer att betalas ut i särskild ordning (troligen i juni), tillskottet till kommunerna på 1,74 miljarder som beslutades i februari är redan utbetalt. Den del av tillskotten som är permanenta anslagsökningar, 8,75 miljarder för kommunerna från och med 2021 ingår från detta år i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och kommer därmed att ingå i SKR:s kommunvisa beräkningar som presenteras i samband med skatteunderlagsprognosen den 29 april.

Frågor om stöd till kommunsektorn kan ställas till Mona Fridell, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

Anslaget på 4,9 miljarder kronor under innevarande år för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklassen och grundskolan, **Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling**, utvidgas till att även omfatta utgifter som syftar till att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i fritidshemmen. Således ingen förändrad ram men en bredare möjlighet att använda medlen.

SKR:s kommentarer

Skolverket har ännu inte aviserat hur förändringen av villkoren gällande likvärdighetsbidraget skall hanteras.

Statligt stöd till **yrkeshögskoleutbildning** ökas med 245 miljoner kronor till att omfatta 3,1 miljarder kronor för att utöka yrkeshögskolan. För åren 2021 och 2022 beräknas utgifterna öka med 315 miljoner kronor respektive 79 miljoner kronor. Stödet till vuxenutbildningen och yrkeshögskoleutbildning syftar till att motverka effekter av coronavirusutbrottets påverkan på arbetslösheten.

Statligt stöd till **vuxenutbildning** ökas med 675 miljoner kronor till att omfatta 3,04 miljarder kronor för att förbättra kommunernas förutsättningar att erbjuda regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Staten finansierar nu samtliga platser i regionalt yrkesvux under 2020 och tillför medel för att möjliggöra fler helårsplatser än vad som nyttjades 2019. För 2021–2023 beräknas utgifterna öka med 71 miljoner kronor per år. Regeringen aviserade i budgetpropositionen att kommunernas medfinansiering i statsbidraget för yrkesvux skulle ses över och har föreslagit en 70/30 modell från 2021, kommunerna har tidigare medfinansierat statsbidraget med 50 procent.

SKR:s kommentarer

SKR är mycket positiva till slopad medfinansiering för regional yrkesvux 2020 men om satsningen ska få full effekt behöver staten snarast gå ut med information om hur statsbidraget ska hanteras för att kommunerna ska hinna använda medlen i år. Det skulle även vara en stor fördel att samma finansieringsmodell gäller för 2021 då flertalet utbildningar som startar i höst kommer att pågå nästa år.

Frågor om förskola, grundskola och gymnasieskola kan ställas till kan ställas till Henrik Bergström, frågor om vuxenutbildning till Kristina Cunningham, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Digitalisering

Regeringen satsar 10 miljoner kronor 2020 för att underlätta **distansundervisning** för universitet och högskolor.

SKR:s kommentarer

I budgeten tillförs särskilda medel för att klara omställningen till distansundervisning för högskoleväsendet. Något motsvarande stöd för

skolhuvudmännens omställning har inte aviserats. Områden som omfattas är omställning och utbildning för personal, tjänster och infrastruktur.

Datainspektionens anslag utökas med 10 miljoner kronor då uppgiften att besluta om tillstånd för och utöva tillsyn över kamerabevakning har medfört högre utgifter än vad regeringen tidigare har beräknat.

SKR:s kommentarer

SKR:s medlemmar beskriver redan idag att det är långa handläggningstider för bland annat trygghetskameror inom omsorg och lösningar inom samhällsbyggnadsområdet. Det riskerar att utgöra ett hinder för effektiva och innovativa lösningar i offentlig sektor. SKR bedömer att de tillförda medlen riskerar att inte vara tillräckliga för att hantera en ökande mängd ärenden.

Frågor om skolans digitalisering besvaras av Mikael Svensson tfn och om digitalisering besvaras av Susanne Svanholm, avdelningen för digitalisering.

Kultur och fritid

Regeringen har i tidigare ändringsbudget beslutat om ett tillskott 2020 om totalt 1 miljard för att stödja kulturverksamheter i hela landet och att Riksidrottsförbundet tillförs medel att fördela till Sveriges idrottsföreningar. Medlen, som fördelas med 500 miljoner till kultur och 500 miljoner till idrott, syftar till att mildra konsekvenser för inkomstbortfall till följd av begränsningen av offentliga tillställningar. Det är i nuläget oklart om dessa medel också kommer att tillfalla kultur- och fritidsverksamheter i kommuner och regioner.

Regeringen har tidigare aviserat ett ökat antal platser för folkhögskolor. Det var då inte tydligt att denna satsning skulle vara flerårig. I vårändringsbudgeten ökas anslaget med 52 miljoner kronor år 2020 och att utgifterna beräknas öka med 104 respektive 52 miljoner kronor för 2021 respektive 2022. De nya platserna ska finansieras helt av staten.

SKR:s kommentarer

I nuläget står regionerna för 25 procent i medfinansiering av dessa platser. Med tanke på de extraordinära omständigheterna anser regeringen att staten bör stå för hela kostnaden för dessa platser och ingen regional medfinansiering borde behövas.

Frågor om kultur och fritid kan ställas till Katrien Vanhaverbeke, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Individ- och familjeomsorg

Barn- och ungdomsvård

Anslaget till Statens institutionsstyrelse förstärks med 250 miljoner kronor i syfte att sänka kommunernas avgifter för placeringar vid särskilda ungdomshem och för att stärka säkerheten vid SiS-institutioner.

Frågor kan ställas till Mikael Mattsson Flink, avdelningen för vård och omsorg.

Jämställdhet och kvinnofrid

Med anledning av risken för ökat våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, tillfördes i den femte extra ändringsbudgeten 100 miljoner kronor till organisationer som arbetar med barn i utsatta situationer och till organisationer som arbetar med våldsutsatta kvinnor och barn.

Regeringen föreslår att föräldraförsäkringen ökas med 1,7 miljarder kronor. Anslaget används bland annat för utgifter för tillfällig föräldrapenning. I samband med utbrottet av det nya coronaviruset har ansökningarna om tillfällig föräldrapenning ökat kraftigt och därmed bedöms utgifterna för tillfällig föräldrapenning öka mer än vad som tidigare har beräknats.

Anslaget till Jämställdhetsmyndigheten ökas med 5 miljoner kronor under innevarande år för fortsatt arbete med att stödja universitet och högskolor i deras arbete med jämställdhetsintegrering.

Frågor om jämställdhet besvaras av Charlotta Undén, avdelningen för arbetsgivarpolitik och Anna Ulveson, avdelningen för vård och omsorg. Frågor om kvinnofrid kan ställas till Kerstin Sahlgren, avdelningen för vård och omsorg.

Infrastruktur, fastigheter och trafik

Kommunikationer

Utveckling av statens transportinfrastruktur får ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 116,4 miljarder kronor för perioden 2021–2050. En ökning på 3,9 miljarder kronor som innebär att hela statens åtagande i Sverigeförhandlingens storstadsavtal ingår i bemyndigandet för perioden.

SKR:s kommentarer

Sverigeförhandlingens storstadsavtal innebär stora ekonomiska åtaganden för de tre storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne. SKR har framfört vikten av att inte belasta nationell transportplan med kostnader relaterade till Sverigeförhandlingen, eftersom det riskerar att leda till stora undanträngningar av andra nödvändiga infrastrukturåtgärder runt om i landet. SKR anser därför att det är positivt att staten tar sitt ansvar och säkrar finansiering av sina delar av storstadsavtalen.

Anslaget **Trängselskatt i Stockholm** får ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39 miljarder kronor 2021–2057. Medlen används bland annat för statlig medfinansiering till projektering och utbyggnad av tunnelbaneutbyggnad i Stockholm. Regeringen anser att hela statens åtagande i storstadsavtalen bör vara medräknat i bemyndigandet. Sammantaget föreslår därför regeringen att därmed bemyndigandet ökas med 10,5 miljarder kronor, där även ökade kostnader för Förbifart Stockholm ingår.

SKR:s kommentarer

SKR har framfört vikten av att inte belasta nationell transportplan med kostnader relaterade till Sverigeförhandlingen, eftersom det riskerar att leda till stora undanträngningar av andra nödvändiga infrastrukturåtgärder runt om i landet. SKR anser därför att det är positivt att regeringen väljer att nyttja trängselskatten för att hantera kostnader relaterade till Sverigeförhandlingen och Förbifart Stockholm.

Frågor om kommunikationer besvaras av Emma Ström, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Samhällsviktigt flyg

Regeringen har sedan tidigare fattat beslut utifrån coronakrisen att säkerställa förutsättningarna för samhällsviktiga transporter till bland annat Norrland och Gotland genom en temporär allmän trafikplikt på ett antal linjer. Flyget har drabbats hårt till följd av coronaviruset och inrikesflyget har nästan helt stannat av.

Samtidigt är det viktigt att upprätthålla kritiska linjer för transporter som bland annat har betydelse för hälso- och sjukvård, räddningstjänst och för gods.

Trafikverket har därför fått i uppdrag att skyndsamt ingå avtal om flygtrafik på ett flertal linjer.

SKR:s kommentarer

SKR ser positivt på regeringens beslut om att införa trafikplikt på ett antal flyglinjer med flygplatser i Norrland och på Gotland. SKR anser dock att regeringen skulle behöva besluta om mer omfattande stödåtgärder och att fler regionala flygplatser, utifrån de samhällsviktiga behoven, bör få trafikplikt under pågående kris.

Frågor om flyg besvaras av Ulrika Appelberg, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Fastigheter

Enligt förordning (2020:193) om stadsbidrag till regioner och kommuner för att ekonomiskt stödja verksamheter inom hälso- och sjukvård respektive socialtjänst till följd av covid-19 omfattas även kostnader för verksamheternas anpassningar som rör lokaler. Verksamheter behöver flyttas om i befintliga hälso- och sjukvårdslokaler, befintliga lokaler behöver anpassas för vårdens ändrade behov samt tillfälliga vårdlokaler behöver införskaffas och anpassas till följd av covid-19.

Regeringen bemyndigas att under 2020 besluta om kapitaltillskott på högst 300 miljoner kronor till Statens Bostadsomvandling AB SBO. Medlen ska användas till ytterligare likviditet för att finansiera omvandlingen av förvärvade fastigheter, med en tydligare inriktning mot bland annat behoven hos äldre i glesbygdskommuner och energieffektivisering av fastigheterna.

SKR:s kommentarer

SKR ser positivt på att Statens Bostadsomvandling AB ska arbeta med uppdraget att säkerställa tillgängliga bostäder för äldre på svaga bostadsmarknader. Den demografiska förändringen med ett ökande antal äldre personer leder till ökat behov av tillgängliga bostäder i hela landet.

Frågor om fastigheter kan ställas till Helén Örtegren, samt Jan-Ove Östbrink, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö

Regeringen föreslår en utökning av stödet för installation av solceller, med 200 miljoner kronor för 2020, för att möjliggöra att fler kan beviljas stöd även under 2021 och 2022.

Stödet för produktion av biogas utökas och förlängs med 120 miljoner kronor.

Bidraget till klimatanpassning utökas något till 124 miljoner kronor med sikte på kunskapshöjande insatser till stöd för myndigheter, kommuner och näringsliv, medan anslaget Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv minskas med motsvarande belopp.

En satsning på gröna jobb på 150 miljoner kronor föreslås för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det görs främst inom natur- och skogsvård för ökad tillgänglighet till friluftsliv och rekreation och för bekämpning av växtskadegörare.

För sanering och återställning av förorenade områden görs en mindre neddragning på 15 miljoner kronor, till förmån för Kemikalieinspektionens arbete med kemikaliekontroll.

Frågor om miljö kan ställas till Andreas Hagnell, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivar- och arbetsmarknadsfrågor

Lönebildning

Regeringen antar en svagare löneökningstakt framöver. På grund av en ökad osäkerhet kopplad till virusutbrottet skjuts avtalsrörelsen upp till hösten 2020 och befintliga kollektivavtal förlängs. Det råder osäkerhet kring hur detta kommer att påverka löneökningstakten 2020. I ett läge då resursutnyttjandet bedöms vara betydligt lägre än normalt med en stigande arbetslöshet och svag produktivitet utveckling väntas lönerna 2020 och 2021 växa i något långsammare takt än tidigare år.

Enligt den preliminära konjunkturlönestatistiken uppgick löneutvecklingen 2019 till 2,6 procent. Prognosen för periodens timlöneutveckling har reviderats ned något med tidigare och ligger på 2,2 procent (2020), 2,4 procent (2021) och 2,6 procent (2022).

Det särskilda statsbidraget för satsningen på lärarlöner kvarstår.

Frågor om lönebildning besvaras av Tor Hatlevoll, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad och arbetsliv

Anslaget för bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd ökas med 7,5 miljarder kronor. Ökad arbetslöshet kommer att innebära allt fler deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga. Det ingår också en resursförstärkning till arbetslöshetskassorna för att hantera ett ökat antal ärenden.

Anslaget för kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ökar med 1 164 miljoner kronor. Detta bland annat för att möjliggöra för fler att delta i arbetsmarknadsutbildning, extratjänster, stöd- och matchningstjänster och tidiga insatser. I detta ingår 180 miljoner kronor för att stärka kommunernas möjligheter att skapa sommarjobb för ungdomar.

Anslaget för nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar föreslås ökas med 50 miljoner kronor. Detta för att kunna öka rätten till stöd för nystartsjobb med 12 månader för de som redan har nystartsjobb.

SKR:s kommentarer

SKR har sedan tidigare lyft fram att Arbetsförmedlingen mer aktivt behöver säkerställa lokal närvaro med personal och lokaler att verka från. Detta behöver nu intensifieras.

Den ökade tillgängligheten till A-kassa är viktigt för att säkra den ekonomiska tryggheten för många individer. Ytterligare justeringar kan komma att behövas för att öka tillgängligheten och i förlängningen hindra att allt fler tvingas till ekonomiskt bistånd.

Det är positivt att förstärkning sker av de arbetsmarknadspolitiska insatserna. På kort sikt har SKR farhågor att de distansinsatser som utvecklas brister i likvärdighet för de som inte har resurser i form av datakapacitet och internetuppkoppling.

Fler extratjänster är positivt för att stärka möjligheterna till etablering för grupper som står längre från arbetsmarknaden. Det kommer dock att ta tid att åter utöka antalet tjänster. Framgent behöver mer stabila nivåer eftersträvas över tid för att säkra kvalitet och utveckling av detta arbete.

SKR ser positivt på att regeringen återinför möjligheten för kommuner att söka statsbidrag för sommarjobb. Dock kommer beskedet om satsningen även detta år i ett sent skede då många kommuner redan är klara med rekvisering av lämpliga

platser. Därtill kan situationen med covid-19 försvåra anskaffning av platser. Önskvärt är att regeringen tar beslut som gäller flera år framöver vilket ger kommunerna en möjlighet till tidigare planering av insatsen.

Frågor om arbetsmarknad besvaras av Karin Nordin och Tor Hatlevoll, avdelningen för arbetsgivarpolitik, samt Åsa Karlsson, Oscar Svensson och Per Överberg, avdelningen för utbildning och arbete.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Staten står för regioners och kommuners extraordinära sjukvårdskostnader kopplade till det nya coronaviruset:

- Slopas karensavdrag och kravet på läkarintyg
- Ökat anslag smittbärrpenning
- Höjd låneram Socialstyrelsen – för beredskapsinvesteringar
- Ökad testning för covid-19
- Tillfälligt slopat prestationskrav för kömiljarderna
- MSB:s informationsinsatser
- Satsning på virus- och pandemiforskning

Regeringen föreslår nu att anslaget för sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 50 miljoner kronor.

Under mars 2020 presenterade regeringen två utredningar med förslag om bestämmelser om ersättning för karensavdrag, sjukpenning, karens och arbetsgivarens rätt till ersättning för sjuklönekostnader. Regeringen uppskattar att övertagande av sjuklöneansvaret motsvarar 650 miljoner kronor per månad i kostnadslättnad för kommunsektorn.

De särskilda åtgärder i form av stöd till egenföretagare vid sjukdom som regeringen har vidtagit med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset ökar utgifterna mer än vad som tidigare har beräknats.

Frågor om ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Tina Eriksson, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Läraryrket och lärarutbildning

Regeringen föreslår att anslaget till universitet och högskolor ökas med 13,5 miljoner kronor för att validera tidigare utbildnings- och arbetslivserfarenhet för behörighet att påbörja en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och 1,5

miljoner kronor för valideringsinsatser inom Vidareutbildning av lärare och förskollärare som saknar en examen (VAL).

Regeringen bedömer att fler regeländringar kan behövas för att fler ska kunna ställa om till läraryrket, till exempel för fler behöriga och kortare utbildningsvägar inom både KPU och VAL.

Frågor om läraryrket och lärarutbildningen besvaras av Somia Frej och Kalle Berg, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Gymnasieskola och yrkesutbildning

Regeringen anser att kommunernas förutsättningar att erbjuda regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning behöver förbättras och antalet platser byggas ut med anledning av varsel och uppsägningar till följd av coronaviruset. Regeringen har i tidigare proposition aviserat medel för 1 500 nya utbildningsplatser samt att staten finansierar samtliga platser i regionalt yrkesvux under 2020, kravet på kommunernas medfinansiering tas bort. Anslaget ökas därför med 675 miljoner kronor. För 2021–2023 beräknas utgifterna öka med 71 miljoner kronor per år.

Regeringen föreslår att Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ska kunna hantera fler kurser och kurspaket (korta utbildningar) inom yrkeshögskolan, en försöksverksamhet för en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen och att MYH ska stödja utbildningsanordnare att övergå till distansundervisning med anledning av utbrottet av coronaviruset. Anslaget till Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ökas därför med 9 miljoner kronor.

För att kunna svara mot delvis nya behov på arbetsmarknaden med anledning av coronaviruset bedömer regeringen att fler yrkeshögskoleplatser behövs. Regeringen har därför tidigare aviserat medel motsvarande 5 000 platser under 2020. Anslaget ökas därför med 157 miljoner kronor.

Frågor om gymnasieskola och yrkesutbildning besvaras av Katarina Storm Åsell, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Högre utbildning och universitetsforskning

Regeringen föreslår ökade medel till universitet och högskolor för att möjliggöra för fler personer att läsa sommarkurser, behörighetsgivande utbildning (till exempel tekniskt basår och vårdbasår) eller för att påbörja en längre utbildning. Utbyggnaden av utbildningar mot bristyrken ska prioriteras och ökade medel

föreslås för att fler ska kunna ställa om till läraryrket. Anslaget till universitet och högskolor föreslås öka med sammanlagt 513 miljoner kronor.

I regeringens femte extra ändringsbudget den 1 april föreslogs att det inte bör göras någon inkomstprövning för studerande med studiemedel under 2020. Att man inte gör någon inkomstprövning innebär i realiteten att det så kallade fribeloppet slopas för samtliga studenter. Genom att ta bort fribeloppet behöver studenter som vill gå in och arbeta i vården, eller andra samhällsviktiga funktioner, inte oroa sig för negativa effekter för rätten till studiemedel till exempel när studierna återupptas. De tillfälliga bestämmelserna ska gälla retroaktivt för hela året och beräknas kosta cirka 1 miljard kronor.

SKR har tidigare under våren uppmanat regeringen att göra undantag i reglerna kring studiemedel så att legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal i vidareutbildning och studenter i slutet av relevanta utbildningar ska kunna stärka bemanningen i hälso- och sjukvård och omsorg, inte minst under sommarmånaderna.

Frågor om högre utbildning och universitetsforskning besvaras av Anna-Clara Olsson och Kalle Berg, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson Jonathan Fransson